

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

47. An Parentes divites, si propter aliquam iustam causam exponat filios hospitali, teneantur restituere expensas circa eorum nutritionem? Ex p. 3. t. 6. & Misc. 2. r. 40.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

RESOL. XLVII.

An parentes diuites, si propter aliquam iustam causam exponant filios hospitali, teneantur restituere expensas circa eorum nutritionem in Ex p. 3, tract. 6. & Misc. 2. Ref. 40.

§. 1. **A**ffirmatiue communiter respondet Doctores, & ita tenent Homobonus de exam Eccl. part. 2. tr. 10. c. 4. q. 14. Bellocchius in praxi mor. Theol. part. 2. q. 7. n. 2. Azor, part. 2. lib. 2. c. 5. q. 7. & alij. Ratio est, quia hospitalia instituta sunt ad nutriendos hos infantes pro egenis, & non pro diuitibus.

2. At his non obstantibus, non grauior hic apponere sententiam Rodrici Acugna in Decretum Gratiani part. 1. dist. 87. c. 9. n. 12, ubi sic asserit. An parentes expositorum, si sint diuites, teneantur in conscientia ad sumptus nutritionis hospitali restituendos.

3. Et non teneri verius videtur, cum hospitalia sint instituta pro presentibus necessitatibus, absque vlllo onere misericordum; & expositi quantumuis eorum parentes sint diuites, presentes necessitate urgente exponuntur, & ita nihil tenentur, postquam fuerint sui iuris, hospitalibus restituere. Accedit quod peregrini spoliati a latronibus, & similiter aegrotantes, quamuis in sua patria sint diuissimi, gratis curantur, & sustentantur in similibus hospitalibus sine vlllo onere restituendi, vt ex vsu constat. Et confirmatur, quia alioquin hospitalia redditus haberent, non vt liberaliter, & gratis propter Deum necessitati patientium succurreretur, sed potius vt mutuum miseris daretur, quod est inconueniens, & non presumentum de fundatoribus hospitalium. Sed forsitan dici potest, tres classes hominum esse distinguendas, in prima continentur homines pauperes in re, & in spe, in secunda pauperes tantum in re, & non in spe, vt filii familias; in tertia alij diuites in re, impediti tamen propter metum, vcl aliam iustam causam filios alere nequeunt, & hos teneri ad restitutionem hospitalibus faciendam dicendum videtur. Ita Acugna loco citato.

RESOL. XLVIII.

An si quis vi, & fraude impediatur, ne nepos filium spurij instituat hares ab ayo, teneatur ad restitutionem? Idem est dicendum de illo, qui fraude, & vi, impedit, ne aliquis consequatur officium, vel beneficium, &c.

Et supponitur nepotem filium spurij posse institui heredem ab ayo.

Et quid est dicendum, si quis impediatur, ne omnia supradicta bona aliquis assequatur non vi, fraude, vel mendacijs, sed precibus, blanditijs, muneribus, &c. etiam si hoc ab aliquo efficeretur cum odio, & inuidia, an peccet mortaliter, sed non teneatur ad restitutionem?

Et in corpore huius Resol. adducuntur 77. diuersi casus pro praxi, &c. Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Refol. 33.

§. 1. **S**uppono nepotem filium spurij posse institui heredem ab ayo, si haec institutio non efficiatur intuitu filij spurij, vt illa bona ipse habeat. Ita Vasquez opusc. de rest. c. 5. §. 7. dist. 7. n. 12. Molina de iust. t. 1. tr. 2. disp. 167. concl. 9. num. 16. & ex Iuristis Iulius Clarus de rest. nu. 32.

2. Hoc supposito de hoc casu olim interrogatus affirmatiue respondi, quia qui vi, aut fraude impeditur, quem ne instituat hares, vt est in casu nostro, peccat mortaliter, & tenetur ad restitutionem; quidquid asserant aliqui apud Emanuelum Sa ver. restit. 2. aduersus

Sup. hoc in som. 6. tr. 3. ex lata doctrina Ref. 114. cursum in fine, sed lege eam per totam.

Ludouico Lop. lib. 2. de contractibus. c. vtr. calanceni. mult. verb. superest nunc. ubi bene ait huiusmodi dispositiones conditionales minime spectandas esse, sed id quod voluntas tunc intendit: quia in obligatione iustitiae id peculiare est, vt illi minime satisfiat, quando alio titulo, vt donationi, vel elemosinae, quam soluedi debiti redditur. Nec conditionalis illa tollit, quin hic & nunc sit vera donatio, & elemosina, & non debiti solutio. Ita Sanchez, & prater Lopez, tenet etiam suam sententiam Salas de legibus, disp. v. sect. 2. n. 35. & Bonacina de leg. disp. 1. qu. 1. punct. 10. n. 13, quia obligationes iustitiae neque contrahuntur, neque tolluntur, nisi dependentur a voluntate contrahentium, quae tamen in his casibus ratione obliuionis, & incogitantiae ponitur non fuisse.

2. Sed negatiuam sententiam tanquam probabilem non desinam hic admittere per ea, quae nouissime adducit Nicolaus Baldellus, vir quidem doctus in Theol. moral. tom. 1. lib. 5. disp. 25. n. 18. ubi sic ait. Nec negari potest quin etiam in materia iustitiae possit sufficere ad illius obligationes tollendas intentio generalis, & implicita; quae de facto habetur ab vnoquoque satisfaciendi omnibus suis obligationibus, quibus absolute potest satisfacere per vnamquamque suam actionem. Neque obliuio & incogitantia huius, vel illius obligationis specialis potest tollere, aut impedire voluntatem generalem, & implicitam faciendi omnibus, quae habentur, sed solum tollit, aut impedit voluntatem specialem, & explicitam satisfaciendi huic, aut illi obligationi in specie, vt ex se patet, & ideo etiam in casibus positis obligationes iustitiae dicenda sunt verè tolli dependentur a voluntate eorum, qui per illas sunt obligati. Nam hoc modo licet ex pluribus, ff. de solur. expresse dicitur, quod qui ex pluribus causis vni alicui debet pecuniam, neque exprimit, aut demonstrat, dum illam soluit ex qua causa soluat, & cui obligationi intendit satisfacere, censendus est pro illa solvere, quae apud ipsum est potior, vt, v. g. si aliqua ex causa teneret solvere sub pena infamiae, vel sub aliqua alia, vel sub iure hypothecae, aut pignoris, & similibus. Et ratio subditur, quia verisimile est diligentem debitorem si esset aduonitus, ita fuisse gesturum suum negotium. Ex quo textu clare habetur, quod voluntas implicita & generalis, quam vnusquisque habet satisfaciendi prout potest per vnumquemque actum suis obligationibus, potest habere locum etiam in obligationibus, & in materia iustitiae, idque non solum est verum, quando in actu soluendi nulla causa nullusque titulus exprimitur, aut determinatur, ex quo fiat solutio, sed etiam quando exprimitur, & determinatur vnus aliquis minus principalis ex aliorum obliuione, & incogitantia: nam haec obliuio, & incogitantia facit solutionem pro illo alio titulo simpliciter inuoluntariam, eamque resolutam in hanc conditionalem: Trado, vel soluo ex hoc titulo, nisi teneor ex aliquo alio potiore, & maioris momenti, vt diximus paulo ante. Et haec omnia docet Baldellus loco citato. Dicendum est igitur, quod intentio implendi quamcumque obligationem, semper videtur haberi saltem generaliter, & semper potest praesumi ab vnoquoque, quando non constat de intentione contraria, quia vnusquisque in suis actionibus generaliter semper intendit satisfacere obligationibus, quas habet; vnde licet prima opinio sit probabilior, posteriorem, vt dixi, puto probabilem esse. Et ideo ex his à fortiori sequitur, quod si quis ex deuotione inuiseret hanc, vel illam Ecclesiam, & non recordaretur, quod ad id teneretur ex voto, vel ex poenitentia à Confessario iniuncta, quando postea aduerteret debitum, & recordaretur voti, aut poenitentiae, non teneretur iterum illas Ecclesias inuisere, sed potest existimare vtrique satisfecisse,

Sup. hoc in som. 6. tr. 3. Ref. 116.

Sup. hoc in som. 6. tr. 3. ex Ref. 49. de doct. in 4. No. standum, de altitius §. circa not.